

Brussel, 25 november 2019
(OR. en)

14459/19

DEVGEN 215
GENDER 56
SUSTDEV 167
SOC 769
ONU 131
ACP 138
RELEX 1092
COHAFA 101
COHOM 123

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	25 november 2019
aan:	de delegaties

nr. vorig doc.:	13993/19
Betreft:	Uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2018: het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU - Conclusies van de Raad (25 november 2019)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over de uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2018: het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU, zoals die door de Raad tijdens zijn 3732e zitting op 25 november 2019 zijn aangenomen.

**Conclusies van de Raad over de uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2018:
het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen
in het externe optreden van de EU**

1. De Raad merkt op dat in 2018 wereldwijd weer flinke vooruitgang is geboekt op het gebied van gendergelijkheid en de empowerment van meisjes en vrouwen. Verschillende landen hebben wetgeving inzake gelijkheid en de bestrijding van discriminatie aangenomen of staan op het punt dit te doen, hebben hun genderbudgettering verhoogd en de kwaliteit van hun verslagleggings- en transparantieprocessen verbeterd. De situatie van meisjes en vrouwen is verbeterd, met minder gevallen van kindhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, betere sociale inclusie en een grotere deelname aan het politieke, economische en openbare leven. Ondanks deze verbeteringen kan echter van geen enkel land ter wereld worden gezegd dat het op schema ligt om in 2030 gendergelijkheid bereikt te hebben. Het baart de Raad zorgen dat, indien de verbetering in dit tempo doorgaat, er naar schatting 108 jaar nodig zijn om de wereldwijde genderkloof te dichten.¹ In grote delen van de wereld neemt de volledige uitoefening van alle mensenrechten door vrouwen en meisjes af en worden maatschappelijk organisaties - waaronder vrouwenrechtenorganisaties - in een krimpende democratische ruimte wereldwijd met steeds meer problemen geconfronteerd. Langdurige conflicten, de gevolgen van de klimaatverandering, natuurrampen en gedwongen ontheemding maken de genderongelijkheid alleen maar erger.
2. Er is dringend behoefte aan een diepgaander, sneller en ambitieuzer antwoord op mondiaal, regionaal en lokaal niveau om de Agenda 2030 en de bijbehorende duurzameontwikkelingsdoelen (SDG's) en gendergerelateerde doelen te verwezenlijken. De Raad bevestigt daarom nogmaals het volledige en onwrikbare engagement van de EU en de lidstaten om de 17 SDG's uiterlijk in 2030 verwezenlijkt te hebben, waarbij het bevorderen van de volledige uitoefening van alle mensenrechten door vrouwen en meisjes, hun empowerment en de gendergelijkheid, op alle beleids- en actieterrainen prioriteit heeft. Dit is een allesomvattende prioriteit van de EU, waarbij het EU-genderactieplan een belangrijk instrument is om aan de verwezenlijking van deze doelen bij te dragen door de inspanningen van de EU-instellingen en van de lidstaten op elkaar af te stemmen. De vooruitgang moet sneller en de verwezenlijkingen moeten behouden blijven en beschermd worden tegen verslechtering en achteruitgang.

¹ Dit staat te lezen in het Global Gender Gap Report 2018 van het Wereld Economisch forum (WEF).

3. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 26 november 2018 over "de uitvoering van het EU-genderactieplan II in 2017: het versterken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU", en wijst nogmaals op het belang toe te zien op de strategische en doeltreffende uitvoering van het plan door het bij alle externe betrekkingen van de EU in beeld te houden, te evalueren, er verslag over te doen en de follow-up te verzorgen.
4. De Raad herinnert tevens aan zijn conclusies van 10 december 2018 over vrouwen, vrede en veiligheid, en benadrukt de blijvende inzet van de EU voor de volledige uitvoering van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad en de vervolgresoluties. De Raad benadrukt het belang van een volledige en zinvolle deelname van vrouwen aan conflictpreventie, vredesopbouw, conflictoplossing en het opbouwen van de weerbaarheid van lokale gemeenschappen. De Raad bevestigt opnieuw de inzet van de EU en haar lidstaten om ervoor te zorgen dat de rechten, de handelingsvaardigheid en de bescherming van vrouwen en meisjes voor, tijdens en na een conflict steeds in acht worden genomen en geëerbiedigd. De Raad herhaalt zijn engagement aangaande de nieuwe strategische aanpak van de EU inzake vrouwen, vrede en veiligheid, waarin wordt benadrukt dat er concrete toezeggingen en acties nodig zijn en dat vrouwen en meisjes moeten worden betrokken, geëmpowerd, beschermd en gesteund teneinde duurzame en langdurige vrede en veiligheid tot stand te brengen, als intrinsieke bestanddelen van de mensenrechten en duurzame ontwikkeling, overeenkomstig de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de daarin vervatte SDG's en de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling.
5. De Raad is ingenomen met de aanhoudende vorderingen bij de uitvoering van GAP II, zoals gepresenteerd in het uitvoeringsverslag van 2018. De Raad dringt er bij de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten op aan hun steun voor gendergelijkheid, de volledige uitoefening van de mensenrechten door alle vrouwen en meisjes en hun empowerment wereldwijd verder te versterken en een steeds belangrijker rol te spelen bij het stroomlijnen en het mobiliseren van middelen daartoe.

6. De Raad neemt er met voldoening nota van dat de EU meer nadruk legt op gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, zoals blijkt uit het uitvoeringsverslag van 2018, met name op het gebied van economische, sociale en culturele rechten, ook wat het bedrijfsleven en de mensenrechten betreft; het toegenomen gebruik van genderanalyses bij het ontwerpen en invullen van projecten; de voortdurende verbeteringen in de richting van een institutionele cultuuromslag; de versterkte samenhang en coördinatie tussen de EU-instellingen onderling en tussen deze instellingen en de lidstaten van de EU; de betere integratie van gendergelijkheid en mensenrechten in de beleidsdialoog en de politieke dialoog; en een grotere rol voor het bevorderen van de verantwoordingsplicht in het humanitaire systeem om gendergerelateerd geweld aan te pakken. De Raad is ook ingenomen met de grotere aandacht en zichtbaarheid die de EU nu geeft aan gendergelijkheidskwesties in relevante internationale fora, waaronder de VN-Commissie voor de status van vrouwen.
7. De Raad benadrukt de tot nu toe geboekte resultaten, maar constateert dat de vorderingen ongelijk verdeeld zijn over de thematische prioriteiten en tussen de verschillende EU-actoren. Er moet nog veel gebeuren en er zijn meer gezamenlijke inspanningen nodig van de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en alle lidstaten om het gendergelijkheidsbeleid van de EU in de externe betrekkingen volledig uit te voeren en de in het genderactieplan (2016-2020) vastgestelde minimumprestatienormen te halen.
8. De Raad constateert met grote bezorgdheid dat het, ondanks de tot dusver waargenomen vooruitgang, in het huidige tempo moeilijk zal zijn om de doelstelling van het genderactieplan - namelijk dat 85 % van alle nieuwe acties aanzienlijk (G-indicator 1) of hoofdzakelijk (G-indicator 2) bijdraagt tot gendergelijkheid en empowerment van vrouwen - in 2020 te halen². In dit verband neemt de Raad met zorg nota van de recente ramingen waaruit blijkt dat SDG5 nog steeds ernstig ondergefinancierd is. De Raad moedigt alle actoren daarom aan de krachten te bundelen om het streefcijfer van 85 % sneller te kunnen verwezenlijken. De Raad herinnert de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten in dit verband aan de noodzaak om de gendergelijkheidsdoelen overal in op te nemen en waar dit niet mogelijk is de reden hiervoor te motiveren³. Tevens herinnert de Raad eraan dat de ambitieuze doelstellingen op het gebied van gendergelijkheid andere aspecten - zoals leeftijd en handicap - moeten omvatten, voor een breder positief resultaat.

² Zoals vastgesteld door de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

³ In dergelijke gevallen wordt een actiescore "0" toegekend aan de hand van de gendergelijkheidsindicator ("G0").

9. De EU blijft zich inspannen voor het uitdragen, beschermen en uitoefenen van alle mensenrechten en voor de volledige en doeltreffende naleving van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling (ICPD) en van de resultaten van de toetsingsconferenties ervan, en zet zich in voor de bescherming van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. Derhalve bevestigt de Raad dat de EU zich verbindt tot het bevorderen, het beschermen en het garanderen van de uitoefening van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn of haar seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. De EU benadrukt tevens de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg. De Raad is ingenomen met de gedetailleerde verslaglegging, waaronder die in bijlage 5 bij het uitvoeringsverslag, over EU-activiteiten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, zoals weergegeven in de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling, en is verheugd dat de financiering op dit vlak in 2018 is toegenomen. Gezien echter de gemelde daling van het aantal nieuwe maatregelen spoort de Raad de Commissie en de lidstaten aan de komende jaren op dit gebied meer te doen. De Raad herinnert hierbij aan de toezeggingen die zijn gedaan tijdens de internationale conferentie over ontwikkeling en bevolking, die dit jaar 25 jaar bestaat, en benadrukt dat de algemene verslagleggingsmethode moet worden verbeterd. Voorts benadrukt de Raad het belang van het verder vrijmaken van extra middelen en het steunen van de belanghebbenden op dit gebied.
10. De Raad is ingenomen met de toegenomen nadruk die de EU legt op de bestrijding van alle vormen van discriminatie en geweld (met inbegrip van online, digitaal en cybergeweld), als onderdeel van gendergerelateerde kwetsbaarheden en geweld in brede zin, die op hun beurt nauw zijn verweven met de aanhoudende ongelijkheid en allerlei aanvallen op gendergelijkheid en de volledige uitoefening van de mensenrechten door vrouwen en meisjes. In deze geest roept de Raad de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en alle lidstaten op bij te dragen tot de volledige en doeltreffende uitvoering van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (Cedaw), dat dit jaar 40 jaar bestaat.

11. De Raad verwelkomt eveneens de aandacht voor het aanpakken van misbruik en intimidatie door betrokkenen in ontwikkelingssamenwerking, de humanitaire context en conflict-gerelateerde omgevingen. De Raad benadrukt dat het belangrijk is te voldoen aan de verplichtingen die zijn opgenomen in de aanbeveling van de OESO/DAC inzake de bestrijding van seksuele uitbuiting, misbruik en intimidatie op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp.
12. Bovendien roept de Raad alle EU-actoren, waaronder de lidstaten, op zich te blijven inzetten voor de preventie, bestrijding en vervolging van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, met inbegrip van huiselijk geweld, schadelijke praktijken zoals vrouwelijke genitale verminking en kindhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld en conflictgerelateerd seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele intimidatie en seksueel misbruik, en geweld en pesten online. In dit verband benadrukt de Raad de behoefte aan hulp voor overlevende slachtoffers en herinnert hij aan het voornemen van de EU om alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, ook tegen mannen en jongens, zonder discriminatie op grond van de seksuele gerichtheid en genderidentiteit van het slachtoffer, te voorkomen, te bestrijden en te vervolgen. Seksueel en gendergerelateerd geweld zijn zowel oorzaak als gevolg van de genderongelijkheid. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan vrouwen en meisjes die met meerdere en overlappende vormen van discriminatie te maken hebben, zoals migranten, vluchtelingen, intern ontheemden en vrouwen en meisjes met een handicap.
13. In dit verband is de Raad verheugd over de verdere vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van het Spotlight-initiatief van de EU en de VN voor het wereldwijd uitbannen van geweld tegen vrouwen en meisjes, dat 270 miljoen EUR bedroeg voor programma's in Afrika en Latijns-Amerika in 2018. Ook prijst de Raad het krachtige leiderschap van de EU inzake de oproep tot actie ter bescherming tegen gendergerelateerd geweld in noodsituaties en inzake de ondersteuning van de overlevenden van conflictgerelateerd seksueel en gendergerelateerd geweld, onder meer via het werk van de twee winnaars van de Nobelprijs voor de vrede van 2018, Nadia Murad en Denis Mukwege. De Raad onderstreept in dit verband voorts het belang van de resultaten van de conferentie van Oslo over de uitbanning van seksueel en gendergerelateerd geweld in humanitaire crises.

14. De Raad benadrukt dat gendergelijkheid essentieel is in elk stadium van het leven en voor alle leeftijden, bij alle fasen en elke overgang. Het kan gaan om beginnen met school, toetreden tot de arbeidsmarkt, zwangerschap en het hebben van kinderen, huwelijk, het verliezen van een partner of pensionering.
15. De Raad herhaalt dat het belangrijk is om mannen en jongens te betrekken bij het uitbannen van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes en van genderongelijkheid, om hen bewuster te maken van de gevolgen van genderongelijkheid en hen een actieve en betekenisvolle rol te geven bij het steunen van gedragsverandering, het aanpakken van discriminerende sociale normen en het bestrijden van genderstereotypen.
16. De Raad benadrukt dat de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten het systematische gebruik van genderanalyses en de consequente mainstreaming van een genderperspectief moeten blijven verbeteren, inclusief het verzamelen en gebruiken van naar geslacht en leeftijd uitgesplitste gegevens en gendersensitieve indicatoren bij de identificatie, planning, uitvoering, monitoring en evaluatie van alle processen in het externe optreden van de EU, onder meer op gebieden als handel, investeringen in verband met infrastructuur of in de particuliere sector en blendingprogramma's, initiatieven op veiligheidsgebied en klimaatverandering. Bij alle externe acties en internationale samenwerking moet tevens aandacht worden besteed aan thematische gebieden waar doel en inhoud mogelijk tot een verandering in de genderverhoudingen kunnen leiden, en moeten institutionele, sociale en systemische normen en gedragingen die aan de basis liggen van genderongelijkheid onderzocht en tegen het licht gehouden worden, aangezien dit cruciaal is om een diepere verandering teweeg te brengen. De op mensenrechten gebaseerde benadering van ontwikkeling moet deze inspanningen ondersteunen, onder meer door gendergelijkheid volledig te integreren in de toolbox "A Rights-Based Approach, encompassing all human rights for EU development cooperation". Ook benadrukt de Raad dat het belangrijk is de institutionele cultuuromslag voor meer gendergelijkheid verder te versterken.

17. De Raad onderstreept de noodzaak van een nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld bij de uitvoering van het GAP II en meer in het algemeen bij het bereiken van de SDG's. De Raad hecht groot belang aan actieve betrokkenheid van en overleg met het maatschappelijk middenveld, lokale vrouwenorganisaties en mensenrechtenverdedigers. In dat verband verzoekt de Raad de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten om hun samenwerking en overleg met maatschappelijke organisaties die werken aan gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes, voort te zetten en te versterken. Dat moet gebeuren op alle niveaus bij de uitvoering van het GAP II, onder meer bij de genderanalyse, en tijdens de hele programmering en beleidscyclus. Er moet terdege rekening worden gehouden met de behoefte aan meer veiligheid en zekerheid voor vrouwen, vrouwenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenactivisten en een stimulerende omgeving voor het maatschappelijk middenveld. Ook moet aandacht worden besteed aan vrouwen en meisjes in plattelandsgebieden.
18. Om alle verbintenissen van de EU op het gebied van gendergelijkheid in externe betrekkingen na te kunnen leven, moedigt de Raad de Commissie en de hoge vertegenwoordiger aan om samen met de lidstaten te blijven werken aan een ambitieuze agenda voor gendergelijkheid en de versterking van de positie van de vrouw.
19. We naderen het jaar 2020 met daarin een reeks mijlpalen (de 25e verjaardag van de verklaring en het actieprogramma van Peking, de 5e verjaardag van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de 20e verjaardag van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid, en de verlenging van het strategisch engagement voor gendergelijkheid 2016-2019 van de EU), en in het kader van de voorgestelde toetreding van de EU tot het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul), roept de Raad alle actoren op bijzondere aandacht te besteden aan het waarborgen van de samenhang tussen intern en extern beleid en optreden van de EU.
20. Tegen deze achtergrond is de Raad verheugd dat een begin is gemaakt met de evaluatie van de uitvoering van het GAP II en stelt hij nogmaals dat de mechanismen voor vereenvoudigde, gebruikersvriendelijke en kwalitatieve verslaglegging verder moeten worden ontwikkeld. De Raad verzoekt de Commissie om er op basis van deze bevindingen voor te zorgen dat de in het kader van het GAP II gemaakte vorderingen behouden blijven en om zich te richten op een nieuw, ambitieus EU-genderactieplan in 2020, dat op alle externe beleidsterreinen kan worden geïntegreerd en uitgevoerd.